

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
Ilista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 37 50 D
mesečna 3 50 „Posamezne
številke se ra-
čunijo po 1 DinInserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.**Kaj hočemo?** Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Kako je po svetu?

Danes se piše in govori o vseh mogočih dogodkih zunaj naših državnih meja. No, in teh dogodkov je toliko, da sleherni človek čuti, da se nahaja vsa Evropa zopet v kotlu, v katerem vre in prekipeva.

Nadvse važen je položaj v Carigradu. Izgleda, da se sedaj ravno tam odloča o vojni in miru.

Kako je prišlo do tega?

V bistvu tako-le: Po polomu nemške armade se je začela antanta cepiti med seboj. Vsaka zavezniška država je hotela na lep način čim več profitirati in se je pri svojih računih bore malo brigala za druge zavezniške države. Boj, ki je na fronti ponehal, se je prenesel v diplomatske urade in začelo se je tiho mešetarenje. Nekdanji prijatelji so si postali pravzaprav zelo ostri nasprotniki. Angleži, ki izmозgavajo v Aziji ogromno indijsko deželo, so si hoteli zasigurati ves azijski svet, ki leži med Sredozemskim morjem in med Indijo. Nameravali so se pa vgnezditi tudi ob Dardanelah in v Carigradu in vstvariti nekaj nov Gibraltarski, trdnjavo, ki bi branila vsem drugim narodom pot v Azijo in zapirala ob enem Rusom morskoro pot iz Črnega morja skozi Dardanele v prostrani trgovski svet. Zavoljo teh svojih načrtov so pa prišli v spor s Francozi, ki imajo tudi svoje lastne kolonialne potrebe v Mali Aziji in nikakor niso marali dopustiti v teh deželah popolne nadvlade kakšne druge evropske velesile. Razumljivo je, da so Angleži morali priti v nasprotje tudi s Turki, ki jim je Carigrad sveto in neoskrunljivo mesto. To nasprotje so izrabili Francozi in Italijani, ki so oboji Turkom zagotavljali, da ne bodo nikdar nastopili z orožjem proti pravičnim turškim zahtevam. Prepripi med zavezniški so seveda Turkom jako prav hodili. Daleč od zavezniških generalov stran v maloazijskem mestu Angori je odločen mož Mustafa Kemal paša sestavil posebno in od Carigrada neodvisno turško vlado in začel zbirati armado za osvoboditev domovine.

Angleži so poslali proti Kemalu Grke in ti so se — kakor nam je iz

zadnjih časov znano — strahovito opekli v turški žerjavici.

Kemalove čete so pognale Grke v morje in so se takoj nato obrnile proti Carigradu. Sedaj je kajpakda ogenj v evropski strehi. Kajti v Carigradu stoje angleške čete in se tam nahajajo Zavezniški vojaški komisarji. Po grškem porazu je antanta takoj pričela pogajanja s Kemalom in mu priznala vzhodno Tracijo, ki je bila sicer po mirovni pogodbi pripadla Grkom. V Carigrad je pa antanta takoj pustila Rifaat pašo, ki je prevzel oblast nad mestom v imenu angorske vlade.

Vse to vprašanje bi se imelo končnoveljavno obravnavati šele sredi tega meseca na orijentski konferenci v švicarskem mestu Lausanni.

Toda dogodki so hitreji kakor diplomacije.

Zmagovitim Turkom ni dovolj, da dobe nazaj izgubljeno zemljo, bojna kri kipi in Kemalisti zahtevajo pravzaprav izgon vseh tujcev s turškega ozemlja, zlasti pa uničenje vseh predprav (takoimenovanih kapitulacij), ki so jih dosedaj po mednarodnih pogodbah uživali državljani krščanskih držav v Turčiji.

Ta zahteva pa pomeni največjo nevarnost za evropski mir.

Po kapitulacijah imajo namreč krščanske države mnogo predprav v Turčiji. Krščanskih podanikov ne smejo soditi turški sodniki ampak samo konzuli dotične države, pa tudi takrat, ko je priznana proti kristjanom kaka sodna pravica tudi turškim sodnijam, morajo biti te mešano sestavljene, t. j. vsako tako sodišče mora imeti neko število sodnikov iz krščanskih držav. Evropska trgovska podjetja imajo še prav posebne pravice in varstva.

In vse to naj bi se sedaj odpravilo. Če bi do tega prišlo, potem je seveda vsa industrija, tako Anglije kakor Francije in Italije na turškem ozemlju zadržana. Da tega ne bodo te države dopustile, je jasno — pognale bodo poprej vse v boj za svoj velekapital.

Toda Turki so topot precej trmasti — za njimi stoji namreč Rusija, ki se je za svoje državljane odpove-

dala vsem kapitulacijskim predpravam. Za Turčijo pa stoji potihem gotovo tudi Nemčija, ki je v svetovni vojni prišla ob svoje kolonije in ob pot, ki vodi skozi Carigrad v Azijo ter sedaj v zvezi z Rusijo in Turčijo snuje nove ogromne načrte za svojo bodočnost.

Če bodo Turki vztrajali pri svojih zahtevah, stojimo v resnici zopet pred novo svetovno vojno.

Trdna tla.

Pred vojno in po vojni se je rodilo v učenih glavah in med priprostim ljudstvom mnogo misli in idej, ki so jih začeli širiti v svet razni apostoli z namenom, da izboljšajo težavni položaj trpečega človeštva. Nenaadno so nastopale nove misli in ideje v »mednarodni« obleki, upajoč, da si pridobe na ta način kar največ privržencev. Nove misli so začele boj proti starim mislim in načelom na celi črti, in nekaj časa je izgledalo, da bo res vse staro podleglo raznim novotarijam.

Tako je izgledalo vsaj tik po vojski, zlasti ko je brila po celi Evropi ostra burja iz Rusije. Danes pa se je burja začela polegati in vsaj trenutno zmaguje po zapadni Evropi »stara vera«, če nam je dovoljen ta izraz.

Nove misli in ideje niso ostale nezane tudi nam Slovincem. Tudi pri nas so se pojavili novi ljudje, ki so širili nove nauke z veliko vnemo. Kakor pa vidimo, niso prodrli, čeprav Slovinci nismo baš nedostopni stvarerem, ki prihajajo iz tujine. Kako to?

Slovinci smo živeli dolgo vrsto stoletij v avstrijski državi. Ta država je bila v Evropi tvorba neke posebne vrste. V njej je bil glavni činitelj vladar in vladarska hiša. Od tod se je razvil med prebivalstvom, in tudi med Slovinci, neke posebne vrste patriotizem, ki je tesno spajal prebivalstvo z dedno dinastijo. V slovenskem pojmovanju in mišljenju je igral »cesar« silno veliko vlogo. O tem nam pričajo stare narodne pesmi in pripovedi in nove umetne tvorbe.

Avstrija je bila dalje strogo katoliško-verska država. Mi vemo vsi, kaj pomeni za slovensko ljudsko maso vera, ona vera, katere vrhovni poveljni načelnik je bil sam »cesar«. Kar se je v novejšem času postavilo proti veri, je slovenska ljudska masa

Da tudi naša vlada ničesar drugega ne pričakuje, kaže to, da vplivni, kakor vse kaže, dvoru blizu stoječi vojaški krogi kličejo v Belgrad Hrvate, kajti sedanja vlada, ki je že v mirnem času prignala državo prav do brezna, bi jo v prvem resnem zunanem konfliktu popolnoma strmoglavila vanj.

odločno odklonila in odklanja še danes.

V dobi probujenja avstrijskih narodov so se začeli tudi Slovinci zavedati, da so. Začeli so se zavedati, da so tudi oni neke posebne vrste celota, ki zahteva za sebe svoje lastno življenje. In ker se je dala ta zavednost in zavest čisto lepo spojiti z dinastično in z versko mislijo, je pognala misel o posebnem slovenskem narodu svoj koren globoko v čustvovanje slovenskega ljudstva.

Naštete tri točke: dinastičnost, vernost in narodnost so tvorile v glavnem bistvo onega političnega razpoloženja, ki je vladalo med Slovinci pred vojno. Te tri točke je slovensko ljudstvo tekom dolgih stoletij vsesalo v sebe, jih tudi prebavilo in izpremenilo v svoje lastno meso in kri. In dokler so obstojali stari življenjski politični pogoji v veljavi, se na tem dejstvu ni dalo nič izpremeniti. Za Slovence je veljalo geslo: Vse za vero, dom, cesarja!

Danes pa starih političnih pogojev ni več! Svetovna vojska je Avstrijo vzele, vzela je njeno vladarsko hišo in z njo vred tudi »cesarja«. Na njegovo mesto je stopil kralj, v katerem pa slovenska strogo verska masa ne vidi več vrhovnega zaščitnika svoje vere, ki je ostala v slovenskih srcih živa slejkoprej. Njegovo komaj prebujeno zavest o lastni narodnosti pa slabí novi nauk o »integralnem jugoslovanstvu«, ki ga pa priprosti človek nikjer ne vidi in zato tudi ne razume.

Ravnokar omenjene svetovno-zgodovinske izpremembe so nujno morale povzročiti v mišljenju slovenske mase silovit potres. Kar je stoletja rastle na slovenskih tleh z ljudstvom vred in prehajalo ljudstvu v

LISTEK.

Klerikalni zmaj.

Prirodopisna predvolitvena pravljica.

Po ustnem izročilu in pripovedovanju prizadetih zapisal Agathon Apollitis, po rodu Grk in sploh Jugoslovan.

Klerikalni zmaj (latinsko: Draco clericalis inextinguibilis, tempore electionum hominibus solum democraticis visibilis, L. (= Linne)* je kuščarju podobna, a mnogo večja žival, ki se pred vsakimi volitvami rodi iz liberalnega časopisnega papirja, po volitvah pa kakor ptič Feniks sam sebe sežge, se pomladi in gre spat pod streho Jugoslovanske tiskarne.

Pravijo, da je klerikalni zmaj dolg in širok čez celo Slovenijo, včasih pa zamahne z repom tudi čez Hrvaško. Do Belgrada ne more, ker so iz previdnosti vse postaje napolnjene z državo-

tvornimi vagoni, kar je predvsem za sluga mojstra Groge in kretnika Puclja.

Pravijo tudi, da so ga po drugih deželah že iztrebili radi izborne kože, v katero dajejo nekateri kulturobojci vezati svoje napredno prepričanje, kajti zmajeva koža je podobna krokodilovi. A kaj bo krokodil?! Kaj kača klopotča! To sta prava smrkovca proti pravemu klerikalnemu zmaju.

Klerikalni zmaj je še v toliko stršnejši od krokodila in kače klopotče, da ima kakor poltič-polmiš nad prednjimi nogami na posebnih rogovilah nataktnjeno letalno mrežo, s katero se more, če hoče in kadar hoče, dvigniti tudi v zrak.

Pravijo, da se dvigne vselej, kadar koli imajo »napredne« sile kak zaupen sestanek pri zaprtih vratih. Hodi pa tudi na katoliške shode, k prireditvam Slomškarjev, kolportira Domoljuba, Slovenca in Stražo, posega v debato, diktira resolucije in kadi fajfo. Vse to letanje pa se godi z velikim vriščem in piščem. In zato se ga boje »napredne« sile.

S svojimi krepkimi nogami se giblje klerikalni zmaj tudi na zemlji precej hitro. Ker pa je vode bolj navajen, biva

najrajši ob neregulirani Ljubljani, odkoder hodi v nočeh hrepenenja obiskovat svoje štiri bronaste sobrate na most pred Jugoslovansko tiskarno. Tam so ga »napredne« sile že večkrat videle. Da se umiri klerikalni zmaj, je dal ljubljanski župan l. 1901 sebi, Francu Jožefu in Heimu v čast postaviti štiri spomenike. Enega je postavil tako, da gleda proti vratom Jugoslovanske tiskarne in čita uvodne članke Slovenca, to je spomenik klerikalnemu zmaju. Drugi gleda v nekdanjo Mahrovo hišo, to je germanski zmaj, tretji, ki dremlje pred Levstikovo lekarno, je »Jutrovski« zmaj, četrti pa se smeja po Resljevi cesti proti železnici, to je komunistični zmaj. G. župan je že vedel kaj dela, zato, pravijo, se mu danes ni treba več bati nobenega zmaja, niti radikalnega ne.

Zaradi temne bronastozelene barve pa klerikalnega zmaja marsikdo zamenja s temnosivo molzno kravo, to pa le tedaj, kadar so klerikalci na vladi in imajo učitelji na mesec samo 66 dinarjev 66 para. Barva ga dobro varuje pred sovražnimi »naprednimi silami, kadar se pase v mlakužni strugi Ljubljane ter lovi za prigrizek žabe in krote. Bolje

nego temna klerikalna barva ga pa varuje oklep, ki je sestavljen iz trdih košččenih ščitov. A dandanes baje tudi oklep ne zdrži več pred strelom iz puške Žerjavovega sistema. Hrbtni ščiti imajo tope vršičke, ščiti na repu pa tvorijo en sam greben, ki je podoben košnici in — miga.

Klerikalni zmaj je silno uren in okreten. Zlekjeno truplo nosi na dolgem, klerikalno krivem vratu ploščato glavo, ki preide v velik, s špičastimi zobmi porastel kljun, zadaj pa prehaja telo v dolg, od strani stisnjeni rep, ki z njim čvrsto vesla in izraža svojo prijaznost kakor dobrohoten kuža. Konec repa pa nosi sedem fičafajev: enega proti napredku, enega proti demokratu, enega proti regulaciji Ljubljane, četrtega proti lepemu vremenu, petega proti ujedinjenu, šestega proti kapitalizmu in sedmega proti — Pucljevi železnici.

Razen tega pa — oj groza! — so čvrsto vezani s plavno kožo še prsti zadnjih nog. Ni torej nič čudnega, da plava in šviga ta velikan po Sloveniji semtertja kakor strela. Ob sedmih zjutraj ima shod v Komendi v Mejačevi gostilni, ob desetih se pojavi na Vrhniki v

* Prim. Macher, Prirodopis živalstva.

Celarent: Noben lažnjivec ne more imeti pri poštenih mladini avtoritet. Kdor trdi omenjeno enakopravnost, je lažnjivec. Nikdo torej, ki trdi omenjeno enakopravnost, ne more imeti pri poštenih mladini avtoritet!

Barbara: Kdor taji očitvena, vsem znana dejstva, je lažnjivec. Kdor trdi, da smo v SHS vsi, brez

ozira na vero in narodnost, enako-pravni, taji očitvena, vsem znana dejstva. Kdor trdi tako enakopravnost, je lažnjivec.

Ferio: Nikdo, ki je stal na braniku resnice in pravice, ni izgubil pri poštenih mladini spoštovanja. Nekateri profesorji so stali na braniku resnice in pravice. Nekateri profesorji niso izgubili spoštovanja.

Dnevne vesti.

Na adresu „Jugoslovenske zajednice“. V manifestu „Jugoslovenske zajednice“ na ljubljanske volilce so te-le besede: „Osvojili smo si... lepe misli najboljnih mož vseh treh narodov naše jugoslovenske nacije“ in „...odločno smo proti vsaki plemenski nadvladi...“ V naši državi bi bila po tem ena nacija, trije narodi in nekoliko plemen. Eden od naših sodrušnikov prosi „Jugoslovensko zajednico“, da mu natančno in znanstveno definira pojme „narod“, „nacija“ in „pleme“.

Naše bralce opozarjamo na stavke, ki ga priobčujemo na uvodnem mestu pod naslovom »Kako je po svetu«. Pod tem naslovom bomo sestavke o vnanji politiki priobčevali še večkrat. Sestavke piše odlični sodrušnik našega lista, na čegar sodelovanje bi bil vsak list po pravici ponosen, na tako poljuden način, da jih bo tudi priprost človek razumel. Upamo, da nam bodo naši bralci priznali, da storimo vse, kar moremo, da jih zadovoljimo v polni meri. Zato širite in priporočajte naš list!

Razne govornice smo slišali v zadnjem času o našem listu. Ker ne bijemo vedno z velikim kolom po ministru Pucelju, ampak ga večsah potipamo bolj na rahlo, pravijo ženijski ljudje, da smo se g. ministru Pucelju »udinjali« in da imamo z njim že »pogodbo sklenjeno.« Če pravimo samostojnim kmetom na lep način, naj ne pozabijo na svoj slovenski rod in na svoje slovensko pokolenje in naj sami iz sebe pritisnejo na svoje strankino vodstvo, da bi tudi ono delalo v slovenskem duhu za zakonodajno avtonomijo Slovencev, se takoj najdejo drugi ženijski, ki pravijo, da smo postali »glasilo slovenskih samostojnih kmetov« — kar samo na sebi še ni taka nesreča, da bi se svet podrl zaradi nje. In če ponatisnemo kot vestni poročevalci iz kakega lista za naše domače razmere gotovo zanimivo politično vest, da se vrača dr. Šušteršič v domovino, smo po mnenju zopet drugih ženijskih »šušteršičijanci«. — Na take bimbarije — drugače tega jezikanja ne moremo imenovati — odgovarjamo enkrat za vselej tako-le: Nam se silno čudno zdi, da je toliko ljudi v Sloveniji mnenja, da človek ne more (ali celo ne sme?) misliti s svojimi možgani, ampak da mora za vsako ceno misliti tako, kakor misli kakšen »politični voditelj!« Nad tako bedarijo bi človek klel, da bi se 9 let za njim iskre kresale! Zato pravimo: Mi imamo svoje možgane in ne mislimo hoditi po pamet in po možgane k nobenemu »političnemu voditelju« na posodo! Za enkrat še ne, in če nam Bog da srečo, tudi še dolgo ne! Pač pa bomo tako svobodni, da bomo brez ozira na eno ali drugo osebo — kaj je oseba? — povedali slovenski javnosti o vseh važnejših zadevah popolnoma le po svoji vesti in po svojem najboljšem razumu svoje lastno mnenje, pripravljani pa smo vedno dati vsakomur priliko tudi za stvarni odgovor v obliki dopisov. Zakaj pa ne? Ljudje naj izvedo istino in naj sodijo sami, ker je tudi njim Bog dal možgane zato, da z njimi prosto mislijo sami, ne pa tako, kakor bi hoteli drugi, pa naj se pišejo potem tako ali pa tako. Če bo kdo po naših mislih kaj pametnega naredil, bomo odkritosrečno povedali: To je bilo pametno! Če bo pa kdo zagrešil kakšno trparijo, bomo pa ravno tako odkrito rekli: To je trparija! Mi vemo, da bomo zaradi tega našega stališča zadeli na mnogo ovir in na mnogo nasprotstev, ampak eno bi radi ohranili slovenskemu ljudstvu: Njegovo in naše neodvis-

no mišljenje! V tem se kaže resnično in pravo svobodoljublje! In kdor smatra, da je neodvisno — tudi od osebnih želja neodvisno! — politično mišljenje za slovensko ljudstvo nekaj koristnega, naj vzame v roke dopisnico in naj napiše na naslovno stran: Uprava Avtonomista, Ljubljana, Breg št. 12. — Na drugo stran pa: Naročam Avtonomista za (1 mesec, četrt leta, 1 leto). Pošljite pošto položnico. — Kakor smo doslej v našem listu vedno povedali to, kar smo vedeli, da je res, tako bomo delali tudi v bodoče! Posamezne osebe nam pa niso nič mar. Osebe pomrjo, principi pa ostanejo! Toliko enkrat za vselej.

Nova kočevska železnica. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začeno graditi novo kočevsko (Puceljvo) železnico že prihodnji teden.

Naš veleposlanik v Pragi g. dr. Vošnjak bo odpoklican s svojega službenega mesta. Tako poroča belgrajski list »Politika«. Zameril se je baje belgrajski in češki vladi. Mogoče je pa tudi kaj drugega. Kakor znano, je napravil Pašič g. dr. Vošnjaka za veleposlanika v zahvalo, ker je skupno z g. ministrom Puceljem glasoval za vidovdanske ustave. Danes pa g. Pašič g. dr. Vošnjaka nič več ne potrebuje in zato hajdi in zbogom! Tako se bo zgodilo v kratkem tudi g. ministru Pucelju.

»Neki« list. V »Slov. Narodu« smo brali ta teden, da je »neki« list poročal, da se je g. dr. Šušteršič že prijavil pri ljubljanski odvetniški zbornici. Ta »neki list« je seveda »Avtonomist«. Tega imena pa »Slovenski Narod« ne zapiše, toda ne zato, da bi ga bilo sram »Avtonomista«, ampak ker je »Narod« sam postal »rdeči jezuit«. Kako dolgo bo še trajalo, da bodo ljudje imenovali »Slovenski Narod« — »neki« list?

Občinske volitve v Ljubljani. V Ljubljani se pridno pripravljajo na občinske volitve. Vložene so 4 liste: mladodemokratska ali Žerjavova lista, potem Jugoslovansko-zajedničarska (stara-demokratska), potem »Zveza delovnega ljudstva« in socialno-demokratska. Po gostilnah in kavarnah ljudje pridno ugibajo, katera izmed teh list bo zmagała. Pri nekem takim razgovoru je znan obrtnik vzdihnil: »Oh, ko bi vsaj zmagała pamet!« — Na kar je pristavil njegov tovariš: »Tega pa v Ljubljani nikoli ne bo!« — Zadnji je imel najbolj prav.

Varčnost. Državna blagajna je po navadi suha kakor Martin Krpanova kobila in njegova kresilna goba. Zato pravijo gospodje ministri, da je treba varčevati, varčevati in zopet varčevati. To varčevanje pa seveda ne sme zadeni pristaša ene ali druge vladne stranke. Nasprotno, tam je treba večsah še kaj dodati. Tako n. pr. so napravili sledeče: Na nekem učnem zavodu v Ljubljani imajo učitelji nadure, na nekem drugem pa ne. Na brez-nadurnem zavodu pa služi trden steber centralizma v Sloveniji. Da se ta trdni steber ne polomi, ga je bilo treba podpreti. Podprli so ga tako, da so na zavodu z nadurami poslali neko učno moč zelo prezgodaj v pokoj, centralni steber so pa porinili z brez-nadurnega zavoda na zavod z nadurami. Na ta način so »prihranili« pokojnino za enega in nadure za drugega...

Stranka slovenskih samostojnih kmetov bo imela v kratkem svoj občni zbor. Kakor izvemo, bodo na tem shodu sprejeli sklep, da se stranka izreče za zakonodajno avtonomijo nedeljive Slovenije, ker hočejo slovenski samostojni kmetje biti ne le »samostojni«, ampak ho-

čejo ostati tudi slovenski kmetje, kakor jih je rodila njihova mati.

Lov na klerikalnega zmaja. Dne 3. decembra bo v Ljubljani velik lov na klerikalnega zmaja. Lova se bo udeležil tudi g. minister Pucelj, ki je za to priliko že naročil posebne vrste kij in mesarico.

Padanje cen in naša državna uprava. Prejeli smo: Veliko se govori in piše pri nas o svobodi in demokraciji. Ako pa stvar natančneje pregledamo, nam še veliko manjka. Zadnje čase so podražili tobak kar za 80 odstotkov. Ali so vprašali ljudstvo, če je s tem zadovoljno? Storili so to na lastno pest. Rekel bo marsikdo: Saj drugod tudi ni nič boljsega. — Odgovoriti mu moramo pač, da nimajo v drugih deželah parađiža, toda ljudska volja se vendar upošteva. Povedati hočem na tem mestu dva zanimiva slučaja. Bilo je pred kratkim na Francoskem: Trgovci so hoteli podražiti moko za 10 centimov pri kilogramu. Ljudstvo se je odločno uprlo. Vsi listi brez izjeme so stavili na vlado interpelacijo. Vlada je odgovorila sledeče: Ker je ljudstvo odločno proti, zato dovolimo, da smejo podražiti moko le za 5 centimov. Pri nas bi bilo to popolnoma nemogoče. Drugi slučaj: Vsem je še znano, kako so vpeljali po Evropi letni čas. Radi ali neradi smo ga morali sprejeti. V Švici pa ni bilo tako. Tam so sklicali ljudstvo, dali so na glasovanje, ali je s tem zadovoljno ali ne. Večina je bila proti. Ostal je v veljavi stari čas. To je svoboda, to je samoodločba ljudstva. — Osvobodili smo se res tujega jarma, a postali sužnji belgrajske porodice. Svoboden je pri nas le verižnik in kapitalist, vsi drugi smo pa beli sužnji. Po pravici lahko zakličemo: Živčela avtonomija, doli s centralizmom!

Kaj je inserat ali oglas? Oglas ali inserat je javna objava v časopisu, da kdo prodaja ali kupuje te ali one vrste blago. Z oglasi ali z inserati se iščejo kupci oziroma prodajalci, oni ki blago ponujajo in oni, ki bi radi kupili. Za vsakega, kdor bi rad kaj prodal, je dobro, če dobi kar največ kupeev, in ravno tako je dobro za onega, ki bi rad kaj kupil, če dobi kar največ ponudnikov. Da pa ima oglas uspeh, je potrebno, da oglašav v listu, ki ga ljudje radi bero in ki dolgo roma iz roke v roke. Tak list je brez dvoma »Avtonomist«. O tem se lahko prepriča vsak na svoje oči. Mnogi

pa bodo rekli: Kako pa naj oglašam? Stvar je jako priprosta. Vzemite dopisnico, in napišite naslov: Uprava »Avtonomista«, Ljubljana, Breg št. 12. Na drugo stran pa napišite po svoje, kaj bi rad kupil ali prodal ali sploh, kar želite. Uprava našega lista bo iz napisanega sama napravila primeren oglas, ki bo obsegal kar najmanj besed, da bo cenejši. Poskusite enkrat ali dvakrat in videli boste, da boste imeli uspeh. Inserate ali oglase zaračunamo po najnižji ceni.

Volilna agitacija na Angleškem. Na Angleškem imajo ravnokar državnozbornske volitve. Nasproti si stojita v prvi vrsti konservativna stranka in delavska stranka (labour party). Konservativci agitirajo proti delavski stranki z ruskimi boljševičskimi rublji. Dobili so namreč iz Rusije ogromne mase sedanjega ruskega (precej malovrednega) denarja in so na eno stran ruskih bankovcev prilepili listke s sledečim besedilom: »Če hočete, da bo tudi Vaš denar toliko vreden kakor je ruski, volite delavsko stranko!« — Pravijo, da to sredstvo silno učinkuje.

Listnica uredništva: Gospod M. P. v Preski: Po naših dosedanjih informacijah boste morali znesek plačati. Mi smo se obrnili še na priznanega strokovnjaka v takih zadevah, toda do sklepa lista še nismo prejeli odgovora. Kakor hitro prejmemo, vam sporočimo. — Več gospodom, ki so se obrnili na nas zaradi na prodaj ponudnih knjig: Vsa vprašanja glede nakupa in glede cen smo odposlali na pristojni naslov. Kakor hitro dobimo naznanilo o kraju prodaje in glede cen, objavimo vse potrebno. Mihael Kmet, Ortenek. Naznanite Vaš prejšnji naslov. — J. K. gimnazija Celje. **Dolg 18.75 Din.** — Vsem p.n. naročnikom naznanjamo, da bodo položnice priložene v prihodnji številki lista.

»Novi Zapiski«. Izšla je oktobrska številka, ki prinaša Lončarjev članek o koroškem vprašanju ter k njej razprave o Jugoslovenih, Slovanih in Jugoslovanih, ki izide tudi v ponatisku. Izmed pregledov (politični, socialni in kulturni) omenjamo poročilo Štebijeve o delovanju »Zvez švicarskih konsumnih društev« in Regalijevo oceno »Zgodovinske razstave slovenskega aslikarstva«. »Novi Zapiski« veljajo letno 25 Din.

Gospodarstvo.

O sedanji kupčijski krizi.

V trgovini vlada že dalj časa stagnacija. Ljudje pričakujejo še znatnega padca cen in poviška vrednosti naše krome na curiški borzi, ki je za nas merodajna. Naša krona se sedaj suče tam okoli 2.20. Vladni krogi, ki našo valuto »dvigajo« s pomočjo izposojenih dolarjev in z zlatom, ki so ga dobili iz konkurzne mase bivše Avstro-ogrške banke, pravijo, da bodo z decembrom pognali krono zopet višje. Ta nestalnost vso trgovino izpodjeda. Decembra meseca bodo menda zopet odprli meje za izvoz moka in nekaterih drugih poljedelskih produktov. Potem se bo videlo. Sedanje visoke izvozne carine čisto gotovo ne bodo več dolgo držale, ker se puntajo zaprtemu izvozu veliki kmetje v Vojvodini in Sremu, pa tudi kmetje v Srbiji sami. Zato kmetje nočejo prodajati svojih odvišnih produktov po današnjih tržnih cenah, temveč čakajo. Značilno je, da n. pr. v Vojvodini (Bačka, Baranja itd.) istotako stoji vsa kupčija. Tam poljedelci nikačor nočejo s cenami navzdol in pravijo, da se naša valuta za stalno ne bo držala na sedanji višini. Če pa poljedelec ne prodaja, tudi nima denarja, da bi si nakupil potrebne obrtne in industrijske izdelke. Tako stoji vse, ker ljudje nikomur nič več ne verjamejo. Postali so oprezni in ne špekulirajo ne sem in ne tja, ampak prodajajo le toliko kolikor pač morajo in kupujejo istotako le to in toliko, kolikor so nujno prisiljeni. Zadnji teden smo celo doživeli, da je moka in mast zopet nekoliko poskočila. Cene manufaktur so padle za

kakšnih 30%, več pa najbrže ne bodo, ker je kriza (stagnacija) prišla, ko so bile zaloge za zimsko sezijo že skladiščene in vsaj večinoma tudi že plačane po visokem kurzu.

Važnost se polaga na gospodarske dogovore med našo državo in Češko-slovaško republiko. Čehi imajo mnogo interesa, da bi nam svoje industrijske zaloge prodali, ker vlada tam velika stagnacija in brezposelnost. Češka izmeče sto in sto milijonov kron za brezposelne podpore. Na drugi strani pa potrebuje poljedelskih produktov, ki jih kupuje, ko imamo mi zaprt izvoz za iste, v Argentini, na Madžarskem in v Bolgariji. Za sedaj mi samo uvažamo, izvažamo pa skoro nič, vsled česar se bo pasivnost naše trgovske bilance predvidoma še povečala.

Pogejmo kakšne so bile cene nekaterih produktov po svetu v preteklem tednu!

V Ameriki (Čikagi) je notirala pšenica 4.60 dolarjev, kar je prilično 1120 kron; koroza pa je notirala 2.50 dolarjev, kar je prilično 600 kron.

V Anvers-u važnem trg. centru na Nizozemskem je notirala pšenica 88 frankov ali 1300 kron; koroza 55 frankov ali 880 kron; ječmen 53 frankov ali 860 kron; fižol 78 frankov ali 1260 kron.

Na Češko-slovaškem je notirala pšenica 165 Kč (po 8 Jugokron) ali 1320 kron; koroza 145 Kč ali 1160 K; moka nularica 280 Kč ali 2240 kron.

V Solunu je notirala pšenica 220 drahem ali 1320 kron; koroza 180 drahem ali 1080 kron.

V Nemški Avstriji je notirala pšenica 48.000 nemških kron ali 1440 kron; Rž 37.000 nemških kron ali 1180 kron; moka nularica 80.000 nemških kron ali 2400 kron.

Vsled dolgotrajnega deževja je pri nas zlasti pa v Vojvodini, pa tudi pri nas v Sloveniji, mnogo poljedelskih produktov šlo v nič ali pa so ostali še na polju. Tudi je velik del polja ostal vsled tega neizoran in neposejan, v Vojvodini (naši žitnici) do 50%. Kupuje se malo, ker se sedaj nihče ne zalaga. Pri nas je notirala pšenica 1340 do 1400 kron; stara koroza (umetno sušena za december) 1000 K; ječmen 1000 do 1080 kron; oves 1000 do 1040 kron.

Iz primerjanja teh števil se vidi, da se sučemo blizu svetovne paritete, odnosno, da smo jo celo prekoračili. Primerjaj cene na Češkem, v Ameriki in pri nas! Razlika v škodo

konsumenta gre na rovaš našega »izvrstnega« železniškega prometa, zlasti ako upoštevamo, da rabi železniški tovor iz Bačke do Ljubljane kar po več mesecev.

Kar se manufakture tiče je ista na Češkem nekaj padla zaradi neprodanih zalog in kolosalne brezposejnosti. Velika večina tekstilnih tovarn že nekaj tednov popolnoma miruje. Zato bo blaga na trgu zelo malo, ko bodo sedanje zaloge oddane. V Italiji cene temu blagu niso padle, čeprav je laško blago kvalitativno slabše od češkega. Nasprotno pa silno naraščajo cene bombažu. Ameriški »midling« (najboljši bombaž, mnogo boljši od egiptovskega ali pa levant-skega) je 4. t. m. v New Yorku notiral (v oklepaju so navedene cene od 2. novembra): loko 25.60 (24.70, za november 25.30 (24.33), za december 25.48 (24.51), za januar 1923 — 25.20 (24.20), za februar 25.08 (24.24), za marec 24.96

(24.28), za april 24.85 (24.50). — Če primerjamo številke z onimi v oklepajih, vidimo znaten porast temeljnih cen, vsled česar v manufakturi ni pričakovati znatnega padea cen, čeprav bi se naš dinar držal na sedanji višini ali pa bi še nekoliko poskočil. — Pač pa so cene naše usnjene obutve vsled previsoke zaščitne carine daleč nad svetovno ceno. Če bi država dovolila uvoz nemških čevljev pod zmerno carino, bi cene čevljev silno padle.

Ko bo vlada primorana zopet dovoliti prost izvoz tistih naših produktov, ki jih imamo za lastno potrebo odveč (in to najbrže še pred novim letom, kaj ne g. minister Pucelj?) se bodo cene zopet same zregulirale in bo sedanja stagnacija zlomljena. Do tedaj pa je previdnost v vsakem oziru na mestu, tako za kmeta-producen-ta in za konsumenta.

Cene v Belgradu. Da morejo naši bralci primerjati naše slovenske tržne cene z onimi v Belgradu navajamo sedanje dnevne cene na belgradskem trgu. Tam stane: moka štev. 2 — 26 kron; krušna moka — 28 kron; bela moka — 30 kron; koruzna moka — 20 kron; goveje meso — 48 kron; telečje meso — 40 — 56 kron; svinjsko meso 72 — 88 kron; mast 112 — 124 kron; sladko mleko 20 kron; sirovo maslo 280 kron; novi krompir — 16 kron; kolerabe — 12 kron; fižol — 24 kron; kisló zelje — 16 kron; jajca do 8 kron.

Žitne cene: Pšenica po 1380—1400 kron, moka 2000—2030 kron, koroza po 1130—1140 kron.

Vrednost denarja. 1 dolar 240 K, 1 lira 10 K. V Švici se giblje cena krome okoli 2.22 švicarskih frankov za 100 kron.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Anti kvarijat, knjigarna HINKO SEVAR
Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8.
se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštine prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni cen. Ambalaža in pločevine.

Telefon:
Pisarne št. 313.

Konfekcijska tovarna „Frande“ d. z o. z. v Ljubljani.

Telefon:
Tovarne št. 532.

Tovarna

v Stožicah pri Ljubljani.

Centralno skladišče

v Ljubljani, Emonska cesta št 5.

Vse vrste moških in deških oblačil. Uniformiranje. Prvovrstni izdelki. Konkurenčne cene.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturno en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Po olnoma varno
naložite svoj denar v

**VZAJEMNI POSOJILNICI
V LJUBLJANI**

r. z. z o. z.

sedaj poleg nunske cerkve
l. 1923 v svoji lastni palači ob
Miklošičevi cesti poleg hotela
„Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 5 1/2% brez odbitka rent-
nega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se
obrestujejo po 5%.

Hranilne vloge so vezane na
dobo četrletna po 6%
na dobo pol leta po 6 1/4%.

Kapital: R 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve obrog R 6.500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle
najtočneje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458 Brzjavke: ESKOMPTNA.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/I.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Glavnica skupno z rezervami nad K 60.000.000.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.